

**PACTE
VALENCIÀ
CONTRA
LA POBRESA**

INFORME DE SEGUIMENT

VALECIÀ

INFORME DE SEGUIMENT
PACTE VALENCIÀ CONTRA LA POBRESA

edició | juliol 2011

ORGANITZA

COL-LABORA

FINANÇA

* Aquesta publicació forma part d'un projecte finançat per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID). El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de la Coordinadora Valenciana d'ONGD i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'AECID.

INFORME DE SEGUIMENT

PACTE VALENCIÀ CONTRA LA POBRESA

MAIG 2009 - MAIG 2011

- * Informe aprovat en la reunió del 14 d'abril de 2011 per la Comissió de Seguiment del Pacte Valencià contra la Pobresa.

INTRODUCCIÓ

El 5 de maig de 2009 se signava el Pacte Valencià contra la Pobresa (PVCP) a iniciativa de la Coordinadora Valenciana d'Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament (CVONGD) i de la Plataforma Pobresa Zero. Aquest Pacte va ser signat per la totalitat dels partits polítics amb representació en les Corts Valencianes, mostrant amb açò el seu interès en la lluita contra la pobresa i a favor del desenvolupament sostenible dels pobles.

Després de dos anys de la signatura del Pacte, la CVONGD i la Plataforma Pobresa Zero de la Comunitat Valenciana realitzem mitjançant aquest informe una avaluació d'aquells compromisos que, replegats en el Pacte, considerem de compliment prioritari. La selecció dels aspectes prioritaris que cal analitzar disposa del consens de totes les persones membre de la Comissió de Seguiment del Pacte Valencià contra la pobresa formada pel Partit Popular, PSPV-PSOE, grup Compromís, Esquerra Unida i la CVONGD.

El Pacte Valencià contra la Pobresa està estructurat en tres esferes fonamentals: i) les orientacions polítiques, ii) les mesures de gestió i iii) la coherència de polítiques. Cadascuna d'aquestes replega un seguit de compromisos dels quals la CVONGD i la Plataforma Pobresa Zero avaluen tres per considerar-los prioritaris en aquests dos anys de recorregut.

En primer lloc i en el marc de les orientacions polítiques, considerem fonamental analitzar el compromís que fa referència al Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament (CVCD). El text replega literalment "Reforçar les activitats del CVCD com a àmbit col·legiat de negociació i consens de la política de cooperació valenciana, posant una atenció especial a la necessitat de coordinació entre les administracions autonòmica i local".

En segon lloc i en el marc de les mesures de gestió, s'hi analitza el compromís també ratificat en la Llei 6/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de cooperació al desenvolupament de la Comunitat Valenciana, de "destinar el 0,7% del pressupost consolidat a ajuda oficial al desenvolupament (AOD)". Aquest compromís és una demanda històrica dels moviments socials lligats a la cooperació internacional i una qüestió central a analitzar en aquests dos anys de recorregut del Pacte.

** La Comissió de Seguiment de PVCP, ha acordat realitzar un informe que analitze les tendències i no únicament els dos anys de vida del PVCP, així com que realitze recomanacions de caràcter propositiu i no únicament d'anàlisi i/o crítica.*

En tercer lloc, pel que fa a la coherència de polítiques considerem prioritari analitzar els avanços quant a comerç just i responsable atesa la quantitat d'agents socials (associacions, ONGD, empreses, etc.) involucrades en aquest sector d'activitat. En aquest apartat, el Pacte replega tres línies d'acció fonamentals com són i) "la difusió i sensibilització de la ciutadania", ii) la "potenciació del consum de productes de comerç just en les administracions públiques" i iii) la "incorporació de productes de comerç just en tot tipus de centres públics".

A continuació presentem les conclusions del seguiment del compliment dels àmbits esmentats abans del Pacte Valencià contra la Pobresa.

• 1 ORIENTACIONS POLÍTQUES

Anàlisi dels compromisos

1 - 1 *Reforçar les activitats del CVCD com a àmbit col·legiat de negociació i de consens de la política de cooperació valenciana, posant una atenció especial a la necessitat de coordinació entre les administracions autonòmica i local.*

Des de la signatura del PVCP, el ple del Consell Valencià de Cooperació per al Desenvolupament es va reunir en sis ocasions. L'any 2009 en dues ocasions (el 23 de juny i el 4 de novembre), al llarg de l'any 2010 es van desenvolupar tres reunions plenàries (4 de febrer, 17 de maig i 9 de desembre). El 8 de març de 2011 va tenir lloc l'única reunió realitzada en allò que va d'any.

El Consell, des del moment de la seua constitució, es crea amb deficiències en la representativitat de la societat civil, per l'alt percentatge de representants de l'Administració autonòmica o entitats d'aquesta dependents. Pel maig de 2009, dies després de la signatura del Pacte es van designar dos nous vocals com a representants de les Corts en el Consell, sent ambdues persones diputades del Partit Popular, una cosa que la CVONGD va qüestionar en la sessió del 23 de juny de 2009, per la pèrdua de pluralitat i de representativitat política que implicava el nomenament de dues persones del mateix partit que hi governa.

El funcionament dels tres grups de treball constituïts en el mateix Consell, i) grup de treball permanent, ii) grup d'estratègies i prioritats geogràfiques de la cooperació valenciana i iii) grup d'avaluació, ha sigut desigual i inestable al llarg d'aquests dos anys. Açò indica que cal sistematitzar, regular i implementar el funcionament d'aquests grups perquè facen un treball més efectiu.

El Decret de Bases per a la concessió d'ajudes pel que fa a cooperació internacional per al desenvolupament, la Llei reguladora de l'Estatut de les persones cooperants valencianes i el seu desenvolupament normatiu, els dictàmens sobre el Pla anual per a l'any 2010 i 2011, i les retallades pressupostàries de la Generalitat han sigut els temes de major impacte tractats en les sis reunions plenàries.

Malgrat la participació de la majoria de persones que componen el CVCD, s'hi constata una baixa participació activa ja que, habitualment, les aportacions amb propostes concretes de millora sobre els documents plantejats des de la Conselleria, s'han realitzat des de la CVONGD i des de les centrals sindicals. D'altra banda, si bé en alguns casos s'han incorporat algunes de les observacions que s'han proposat, la norma general ha sigut no tenir en compte les aportacions substancials.

Recomanacions

- >> Elaborar un pla de treball (cronograma), i implementar els grups de treball que hi ha mitjançant la dotació de recursos als grups de treball amb la intenció de generar dinàmiques eficaces, eficients i estables.
- >> Millorar els mecanismes de funcionament del Consell mitjançant un reglament de funcionament intern que regule les formes de convocatòria, els terminis per a l'enviament de documents de treball i elaboració d'actes així com els drets i deures dels seus membres.
- >> Integració en el Consell de representants de tots els partits polítics amb representació parlamentària en les Corts, afavorint la pluralitat ideològica emanada de les eleccions autonòmiques.

•2 MESURES DE GESTIÓ

El PVCP, estableix en el seu apartat 4 de MESURES DE GESTIÓ tot allò relatiu als compromisos econòmics i financers dels partits pel que fa a l'ajuda oficial al desenvolupament.

A continuació analitzem sintèticament cadascun dels compromisos adquirits. Per a això s'ha recorregut a les fonts següents:

- >> Direcció General d'Immigració i Cooperació al Desenvolupament de la Conselleria de Solidaritat i Ciutadania de la Generalitat Valenciana.
- >> Direcció General de Polítiques de Desenvolupament del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació. Informes de seguiment del Pla anual de cooperació internacional (PACI).
- >> Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi de les resolucions de convocatòries i del seguiment pressupostari de la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament.

Anàlisi dels compromisos

- 2 - 1 Destinar el 0,7 % del pressupost consolidat de la Generalitat a ajuda oficial al desenvolupament.**

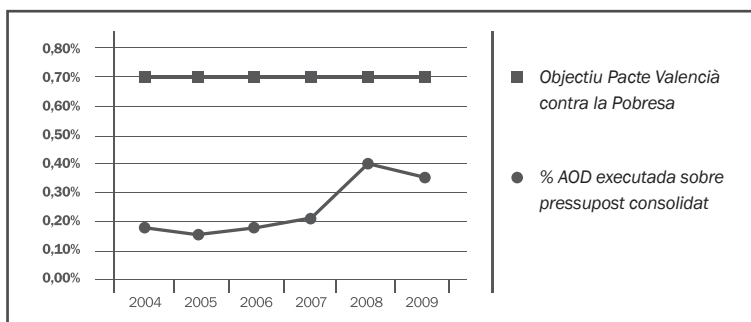
A continuació presentem les dades oficials d'AOD executada per la Generalitat Valenciana que són remeses pel Govern d'Espanya a l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). L'AOD executada és comptabilitzada pel MAEC seguint els criteris estàndard de comptabilitat de l'AOD oficialment reconeguts pel Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) de l'OCDE.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pressupost consolidat de la GV	11.311.497,24	12.232.369,53	13.450.710,94	14.984.552,79	16.031.754,55	16.645.207,91	16.715.291,25
AOD GV aprovada en la Llei de	23.450,33	24.735,48	30.241,87	65.453,07	68.848,63	65.570,80	42.578,05
AOD executada	21.492,52	21.641,55	25.462,29	30.629,36	64.815,65	39.143,38	
% AOD executada sobre pressupost consolidat	0,19%	0,18%	0,19%	0,20%	0,40%	0,27%	
% AOD ejecutada	0,92	0,87	0,84	0,47	0,95	0,59	

* Dades en milers d'euros.

L'anàlisi de les dades ens duu a concloure:

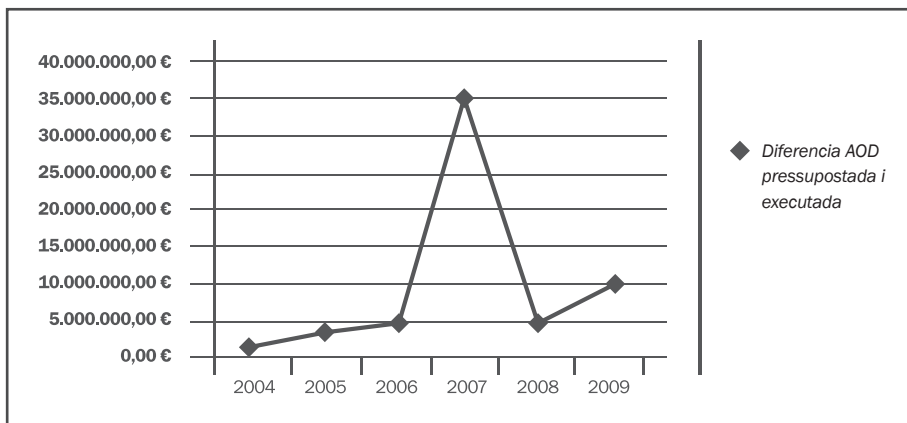
- >> L'AOD de la Generalitat Valenciana es troba lluny del seu objectiu legislatiu d'assolir el 0,7% del pressupost consolidat. La tendència de l'AOD no està definida a causa dels alts i baixos en l'AOD executada. L'absència d'una tendència a l'alça que s'aproxime gradualment al 0,7% demostra la falta d'una política constant que, més enllà de moments puntuals, genere una tendència real a l'alça que acomplisca el compromís signat.
- >> D'aquesta circumstància s'hauria de derivar una recomanació adreçada al Govern valencià des dels partits signants de PVCP, amb el suport del Consell Valencià de Cooperació, sobre el Pla de convergència de l'AOD amb l'objectiu del 0,7%.

En segon lloc, cal destacar la diferència constant i creixent que hi ha en els últims anys entre l'AOD aprovada i l'executada finalment.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AOD GV aprovada en la Llei de pressupostos	23.450,33€	24.735,48€	30.241,87€	65.453,07€	68.848,63€	65.570,80€	42.578,80
AOD executada	21.492,52€	21.641,55€	25.462,29€	30.629,36€	64.815,65€	39.143,38€	
Diferència	1.957,81€	3.093,93€	4.779,58€	34.823,71€	4.032,98€	26.427,42€	

Diferència AOD pressupostada i executada

A la vista de les dades i de les tendències podem concloure que la cooperació al desenvolupament és tradicionalment percebuda pel Govern valencià com una reserva per fer front a altres obligacions no relacionades amb l'AOD. La tendència creixent de l'AOD no executada va tenir la seua màxima expressió l'any 2007 amb la retallada de més de 34 milions d'euros en l'AOD de la Generalitat Valenciana.¹

Recomanacions

- >> Incrementar els percentatges destinats a AOD gradualment, de manera que amb vistes a 2013 s'acompisca amb el 0.7% previst per la Llei valenciana de cooperació i pel PVCP, utilitzant sempre per a la seua definició els criteris internacionalment reconeguts del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD).
- >> Màxima transparència en l'execució dels pressupostos i inexistència de diferències entre pressupostos aprovats i pressupostos finalment executats.

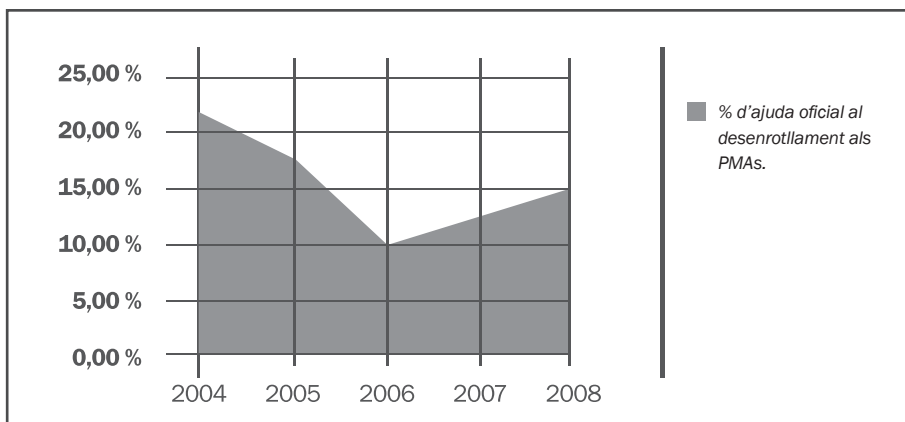
¹ El Partit Popular va emetre un vot particular, que es reproduïx al final d'aquest informe, per no estar d'acord amb les conclusions i recomanacions d'aquest punt.

2 - 2 Destinar almenys el 30% del pressupost de l'AOD als classificats com a països menys avançats (PMA), prioritzant el 20% d'aquest a aquells països amb un menor índex de desenvolupament humà.

L'Informe de seguiment de PACI llança les dades següents:

	2004	2005	2006	2007	2008
% Ajuda oficial al desenvolupament a PMA	22,09%	18,36%	10,71%	13,57%	15,39%

% d'ajuda oficial al desenvolupament als PMA.

L'anàlisi dels últims cinc anys dels quals es disposen dades oficials llança dues conclusions fonamentals:

- >> L'AOD de la Generalitat Valenciana no compleix amb el compromís de destinar el 20% a les PMA.
- >> Actualment, es destinen menys recursos que l'any 2004, any en el qual els PMA van rebre més del 20% de l'AOD. Podem concloure per tant que la situació ha empitjorat pel que fa al passat.
- >> Malgrat la tendència decreixent, des de 2007 es va iniciar un procés de recuperació dels fons destinats a PMA, arribant l'any 2008 a assolir el 15,39%. Si continua aquesta tendència de recuperació de 3 punts anuals en un o dos anys s'haurà aconseguit el compromís.

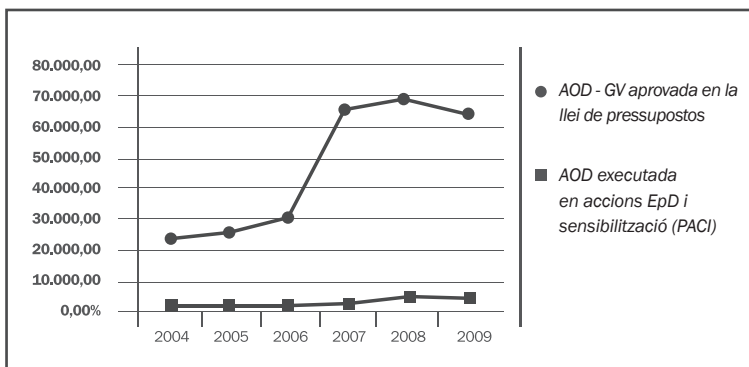
Recomanacions

- >> Recuperar les tendències de 2004, que destinaven més del 20% de l'AOD als PMA.
- >> Increment de 3 punts anuals, per aconseguir que en les convocatòries de 2012 s'acomplisca aquesta mesura de gestió del PVCP.

2 - 3 Destinar a accions d'educació per al desenvolupament i sensibilització un mínim del 10% del pressupost de cooperació per al desenvolupament.

L'Informe de seguiment del PACI ens aporta les xifres següents sobre les accions d'educació per al desenvolupament i sensibilització a la Comunitat Valenciana.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AOD - GV aprovada en la Llei de pressupostos	23.450,33	24.735,48	30.241,87	65.453,07	68.848,63	65.570,80	42.578,05
AOD executada en accions EpD i sensibilització (PACI)	959,08	1.150,48	1.203,35	1.981,93	4.341,17	3.034,48	
% AOD en EpD sobre pressupost	4,09%	4,65%	3,98%	3,03%	6,31%	4,62%	

Segons les dades:

- >> El percentatge d'AOD destinat a accions d'educació per al desenvolupament i sensibilització no assoleix el 10% compromés.
- >> Encara està lluny d'aquest compromís de fomentar l'educació per al desenvolupament i facilitar instruments que afavorisquen la continuïtat de les accions amb processos plurianuals.

Recomanacions

- >> Augmentar els fons destinats a educació per al desenvolupament i sensibilització, compromentent com a mínim el 10% dels pressupostos per a aquesta finalitat l'any 2012, de manera que es complisca el PVCP i es reconega el valor d'aquesta en els processos de construcció d'una societat justa i solidària.

•3 COHERÈNCIA DE POLÍTIQUES

Anàlisi dels compromisos

3 - 1 *“Es promourà el comerç just i el consum responsable entre la població de la Comunitat Valenciana”*

En aquesta línia, la Generalitat Valenciana va establir en el marc del programa Solidària per a 2010 la campanya “Coneix el comerç just, és qüestió de justícia” realitzada per la Xarxa Valenciana de Consum Responsable (formada per Setem, La Tenda de Tot el Món, Intermón Oxfam, Sodepau, Ecosol, Petjades, Acsud Las Segovias i Rudraksha), per a la difusió i sensibilització entre la ciutadania del comerç just i del consum responsable com a eines de cooperació, solidaritat i de disminució de la pobresa. Els pressupostos de 2011 mantenen el desenvolupament d'aquesta campanya.

Així mateix en les convocatòries d'educació per al desenvolupament i sensibilització de 2009 i 2010 s'han subvencionat diversos programes de diverses ONGD per a promoció del comerç just i del consum responsable, i de la sensibilització a partir de les alternatives que ofereixen.

Si bé, considerem un pas endavant aquesta campanya i les actuacions que la conformen, així com el suport mitjançant convocatòria dels projectes dutts a terme per les ONGD al voltant del consum responsable i el comerç just, no consta, en la informació aportada per la Generalitat Valenciana, actuacions concretes en la potenciació del consum de productes de comerç just en l'Administració autonòmica i en les adjudicacions i les concessions que depenguen d'aquestes en el marc del desenvolupament de la compra pública ètica, en base a criteris socials i mediambientals.

Recomanacions

- >> D'acord amb el PVCP i la Llei valenciana de cooperació, establir un programa integral en la Generalitat Valenciana per a l'adopció de criteris de compra pública ètica i la incorporació efectiva de productes de comerç just en tot tipus de centres públics (conselleries, hospitals,

escoles, instituts, universitats...). Així mateix i en la línia d'allò establert en el mateix Pacte, les Corts, a través d'una proposta adreçada a la Mesa de les Corts, haurien de consensuar un programa per a la incorporació de productes de comerç just en les seues instal·lacions i en les seues accions institucionals.

El comerç just entés com a eina de cooperació i solidaritat des del consum responsable, és un mecanisme vàlid per a la lluita contra la pobresa i el desenvolupament sostenible, el qual haurà de promoure's per les administracions públiques municipals i altres ens locals, pel seu gran efecte de sensibilització cap a la ciutadania i per la coherència que implica fer ús d'aquest.

VOT PARTICULAR AL PUNT 2.1 D'AQUEST INFORME DE SEGUIMENT EMÉS PEL PARTIT POPULAR

Hi ha un debat sobre què és allò que s'ha de quantificar per assolir el compromís del 0,7 %:

- >> D'una banda la interpretació que només s'ha de quantificar el programa 134.10, que corresponga al pressupost que es dedica en l'Àrea de Cooperació al desenvolupament, mitjançant les subvencions que es donen a les ONG, que a la Comunitat han sigut 109 que han rebut més de 210 milions d'euros per executar 180 accions a 35 països del món per a l'any 2010.*

- >> D'altra banda, segons la Llei de 6/2007 de la cooperació al desenvolupament de la Comunitat, un dels principis és la transversalitat, i d'acord amb aquest, tota la Generalitat està implicada en accions de cooperació internacional, no només és la Direcció General d'Immigració i Cooperació al Desenvolupament la que està compromesa, sinó que és la Generalitat qui ho està en el seu conjunt.*

Aquesta interpretació, que entenem correcta, ens duu a quantificar, per a l'any 2011, aproximadament 88 milions d'euros en projectes duts a terme pels diversos departaments del Govern valencià dedicats a la consecució dels objectius del mil·lenni i el Pacte valencià contra la pobresa.

Però si a més, disposarem de l'esforç que realitzen les tres diputacions, el fons Valencià per a la Solidaritat i els municipis de la comunitat, sumariem més de cinc milions d'euros, que s'invertiran en projectes de cooperació internacional l'any 2011.

Per tant, l'esforç que fa el poble valencià és ingent, i cal quantificar-lo correctament.

Però tal com es va acordar en el Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament, es constituirà un grup de treball per quantificar el 0,7% i que hi haja unanimitat. Aquest grup de treball estarà integrat per representants de les principals coordinadores d'associacions que treballen per l'ajuda oficial al desenvolupament, FEDACOD i CVONGD, i tècnics de l'Administració.

Herminia Palomar, diputada del Partit Popular i representant del Partit Popular en la Comissió de Seguiment del Pacte Valencià contra la pobresa.

INFORME DE SEGUIMENT

PACTE VALENCIÀ CONTRA LA POBRESA

MAIG 2009 - MAIG 2011